

VAJDASÁGIK A III. KRAJINAI PROLETÁRBRIGÁDBAN

TREĆA KRAJISKA PROLETERSKA BRIGADA III., BELGRÁD, 1985.
(A KÖNYV KIADÓJA A III. KRAJINAI PROLETÁRBRIGÁD BELGRÁDBAN
SZEKELŐ HARCOSSEKCIÓJÁNAK BIZOTTSÁGA)

A III. krajinai proletárbrigád 1942. VIII. 22-én alakult meg a Drvar melletti Kamenicán. Még ez évben kitűnt a Bihać felszabadításáért vívott harcokban, mivel már itt sikerült demonstrálnia sajátos harcmodorát, amelyet főként a gyors csapatmozdulatok, a feltartóztathatatlan rohamok, a találékony-ság és leleményesség, a harciasság, valamint a városfoglalási ügyesség jellemeztek. Ezekkel a harci kvalitásokkal kiváló ajánlólevelet állított ki magának a brigád ahhoz, hogy a Jugoszláv Partizánosztagok és a Népfelszabadító Katonáság Főparancsnoksága, valamint a Jugoszláv Kommunista Párt Központi Bizottsága az I. proletárhadosztályhoz csatolja.

A III. krajinai proletárbrigád életben maradt harcosainak visszaemlékezései immár a III. kötetben látnak napvilágot. A könyv I. és II. kötete 1969-ben jelent meg. Ezekben a kötetekben 120 szerző visszaemlékezése és 263 melléklet kapott helyet, 1341 oldalon. A III. kötet 1080 oldalas, 118 szerzővel és 205 melléklettel. A volt harcosok ily módon kísérelték meg átmenteni az utó-kornak, az olvasóknak és a tanulóifjú-ságnak a négy évtizeddel ezelőtti történelmi eseményeket. A bajtársiasság, a kitartás, a hősiesség példaképével, illetve szocialista forradalmunk kivívásának felidézésével szeretnék figyelmeztetni a mai és a jövőkor nemzedékeit a haza oltalmának fontosságára.

A III. krajinai proletárbrigád csaknem 10 000 tagot számlált. Ebből 2000-en veszítették életüket az egész ország területén vívott csatákban, ütközetekben. A brigád katonái között 422 nő, 269 olasz és 50 szomszédos országbeli harcos is küzdött.

Kuriózumnak számít az a 15 visszaemlékezés, amelyet a brigád Matteotti elnevezésű, olasz partizánokból alakult 6. zászlóaljának életben maradt tagjai írtak. Ebben ugyanis híven tükröződik a zászlóalj harci útja az 1943. évi meg-alakulástól 1945-ig, a háború befejezé-

séig. A Matteotti zászlóaljnak volt egy nem hivatalos himnusza is, ennek első versszakát idézzük most:

Sjaji jedna zvezda tamo gore
Ovo je zvezda VI bataljona
Koja sjaji, blista za bataljon
Mi smo partizani
Mi smo Italijani
Mi smo proleter
Mi smo dobrovoljci
Puni željama:
Ispod plamena i mitraljeza
Mi jurišamo u borbu
Za slobodu!

Az égen fenn egy csillag ragyog,
A hatodik zászlóalj csillaga,
Amely a zászlóaljért csillog, ragyog.

Partizánok vagyunk,
Olaszok vagyunk,
Proletárok vagyunk,
Önkéntesek vagyunk
Vágygal teliek.

Tűzön és géppuskán át
Rohanunk a harcba
A szabadságért!

(298. l.)

Mint már említettük, a III. krajinai proletárbrigád soraiban 422 nő harcolt. Ezek között nemcsak harcosok, de vezető beosztásúak is voltak, legnagyobb részük azonban ápolónőként küszködte végig a népfelszabadító háborút. Egyikük pl. a legvéresebb és leghevesebb harcok idején, 1943. jún. 12-én, a foča—kalinoviki úton történő ellenséges gyűrű áttörése idején szülte meg gyermekét, s ezt a következőképpen írja le: „... 1943. jún. 12. Mivel az ellenséges repülőek látástól vakulásig, szüntelenül bombáztak bennünket, megálltunk a Miljevina melletti Rataj falut övező erdőben. Aznap szülési fájdalmakban fetrengtem a földön. Addig egy pillanatra sem maradtam le a többiektől, sem a menetben, sem pedig az ápolásban... ”

Le sem ereszkedhettem a földre, hanem guggolva szültem meg a fiamat.

Letéptem magamról az alsóneműt és abba csavarták be gyermekemet. Mind-ez villámgyorsan játszódott le. Még hal-lottam a gyermekem hangját, de látni már nem láttam, és a hangját sem hal-lottam soha többé.

... Tovább kellett menni. Támogat-tak, de nem volt jártányi erőm. Ki-léptem a sorból és a sárba huppantam. Hogy elaludtam-e vagy eszméletem vesztettem, nem tudom. Egész éjjel al-hattam. A gyermekemet elvitték.

Mikor reggel felébredtem, egyedül voltam az erdőben. Fogalmam sem volt, hogy hol vagyok. Az erdő mindenütt egyforma..." (178—179. l.).

Ugyancsak a brigád tipikus jegyei közé sorolhatók még a következők: a brigád harcosainak és vezetőinek a 80%-a vagy párttag, vagy SKOJ-tag, vagy pedig párttagjelölt volt. Ezenkí-vül a brigád színe-javát fiatalok képez-ték. A krajjinai brigád elnevezés vi-szont csak 1943-ig illett rá, ugyanis ettől kezdve már nemzetközi jugoszláv brigád volt, mert annyiféle nemzetisé-gű harcost toborzott magának. Úgy is mondhatnók, hogy a háború végéig már hazánk valamennyi későbbi köztársasá-gából és tartományából harcoltak a bri-gádban, nemcsak férfiak, de nők is. 1943 szeptemberében alakult meg a brigád keretében a 269 harcost számláló Matteotti elnevezésű olasz zászlóalj. A szomszédos államokból csaknem 50 har-cos lépett a brigád soraiába. Joggal ál-líthatjuk tehát, hogy a III. krajjinai proletárbrigád nemcsak jugoszláv, de a Jugoszláv Partizánosztagok és a Népfel-szabadító Katonaszág, illetve a népfel-szabadító háború nemzetközi brigádja is volt.

A brigád a szó szoros értelmében vérrel írta be nevét a történelembé 1943-ban a radušai és a Vilić Guvno-i sebesültvédelem és -mentés során. Har-cosai halálos komolyan vették Tito fő-parancsnok szavait, hogy: „Minden-áron megmenteni a sebesülteket!” Eb-ben az időben könnyebb sérülésekkel nem is fordultak segítségért a harcosok, a mozogni bírók pedig még a kórhá-zakból és a betegágyból is kiszöktek, csakhogy a katonaszág segítségére legye-nek. Halott bajtársaik fölött tettek fo-gadalmat, hogy életük árán is elvágják a németeknek a sebesültjeinkhez vezet

útját. Rade Petrović tizedes pl. halott banijai bajtársa fölött a következőket mondta: „Köszönet neked, elvtárs! Es-küszöm a puskámra, hogy méltó után-pótlásod leszünk. Megmondhatjátok a sebesülteknek, hogy amíg egyetlen kra-jjinai is életben lesz, addig nem érhetik el őket a svábok!” És Rade meg is tartotta a szavát, nem engedte a néme-teket a sebesültek közelébe, de ott ál-doztta fel életét is a Raduša hegyen. Örök őrséget áll banijai bajtársával azon a helyen, ahol vérüket ontották a szabadságért.

A visszaemlékezésekben jelentős he-lyet foglal el a sutjeskai csata. Érthe-tő, hisz a III. krajjinai brigád ebben a sorsdöntő csatában is az események homlokterében állt. A sok áldozatot követelő sutjeskai és zelengorai ütközet-ben ugyanis brigádunk az élvonalban küzdött az ellenséges gyűrű áttörésekor. Trivuna elvtársnő pl. letette a hord-ágyat és géppuskával rohamozott zászló-alja élén.

Megkülönböztetett figyelmet szentel még a könyv a neretvai és sutjeskai csata után folytatott kelet-boszniai harcoknak; a felszabadított területe-kezt vívott küzdelemnek; Donji Vakuf és Bugojno felszabadításának; a brigád egyéves megalakulási ünnepségének; a dalmáciai harcoknak és az olasz kato-nák lefegyverzésének; Šujice, Duvno, Livno, Kupres felszabadításának; a bri-gád zenicai diverziójának; a Travnik környéki csatáknak és a II. AVNOJ-ülés megtartásához szükséges szabad te-rület létesítésének; az 1944. évi Banja Luka-i offenzívának; a Jugoszláv Par-tizánosztagok és a Népfelszabadító Ka-tonaszág Főparancsnoksága drvari táma-dás utáni védelmének, valamint a Crni vrhen (a Travnik—Gornji Vakuf—Foj-nica háromszögben) vívott harcoknak. Erről az 1944. jún. 23-án lezajlott ütkö-zetről a következők olvashatók a könyv-ben: „Ezen a napon és ezen a helyen brigádunk olyan helyzetben volt, hogy ekkor vívta az egész népfelszabadító háború legsúlyosabb és legsikeresebb csatáit.” Szerbia felszabadításában ugyancsak figyelemre méltó győzelmeket könyvelt el brigádunk. 1944. jún. 23-án átkelést hajtott végre a Lim és Uvac folyón és halmozta a harci győ-zelmeket. Ekkor szabadította fel töb-

bek között Uzička Potokát Valjevót, Mladenovacot, majd a Jugoszláv Népfelzabadtó Katonaszág többi egységével és a Vörös Hadsereg katonáival együtt Belgrád felszabadtásáért küzdött. A szerémségi fronton folyó 175 napos küzdelemben a III. krajainai proletárbrigád 160 napig harcolt, majd 1945. ápr. 12-én részt vett a szerémségi front áttörésében is. Ilija Radulović brigádparancsnok így emlékezik vissza erre: „A III. krajainai proletárbrigádnak reggel 5 órakor kellett volna általános rohamra indulnia, a rohamkezdés jele pedig egy sorozat piros rakéta lett volna, amit az ellenséges állások felé kellett volna kilőni. Csakhogy három perccel az általános roham előtt az első zászlóalj, önkézdeményezévre, rohamra indult, s ebben a brigád valamennyi egysége követte. A német ellenállás első vonalát gyorsan megtörtük és megsztítottuk, s máris indultunk a második vonal bevételeére. A roham teljes sikerrel járt...”

Az offenzívákban a brigád mindig az élvonalban küzdött, a defenzívában a védelmet biztosította, a harcok szünetében pedig tanultak a harcosok. Nikola Karanović néphős a következőképpen ecseteli ezt: „Felcortóztathatatlan a rohamban és rendíthetetlen a védelemben — ez jellemezte brigádunkat. Ezért is állhatta a sarat pl. a rendkívül súlyos neretvai ütközetben. Csaknem két hónapon át védelmezte Bugojnótól a Neretváig, szünet és váltás nélkül a sebesülteket. Majd ugyanezt a szerepet játszotta a sutjeskai csatában is, amikor Bijelo Poljévtől a Fočáig és Lučke Kolibeig oltalmazta a sebesült harcosokat. Így azért nemcsak a saját hadosztálya, de a Főparancsnokság sze-

mében is áttörő erőt képzett, s ezért össztették róla és az I. proletárbrigádra azt a súlyos és jelentős feladatot, hogy a Sutjeskánál mind a három ellenséges gyűrűt áttörje, s hogy mindezt szinte lélegzetvétel nélkül hajtsa végre.”

1945. máj. 9-én, Šetina faluban ért véget a brigád rögös és vér áztatta útja. A brigád fényes és dicsőséges, de sok áldozatot követelő harci útja csaknem 23 000 kilométer volt. Átlagban háromnaponként folytatott le egy-egy csatát. Nemcsak sikerrel harcolt, de példás brigáddá is vált és számtalan elismerést mondhat a magáénak: a Bosanska Krajina-i Operatív Stáb kétszer részesítette dicséretben. Az I. proletárhadtest stábjá a Jugoszláv Népfelzabadtó Katonaszág egyetlen példás brigádjává nyilvánította, a Jugoszláv Partizánosztagok és a Népfelzabadtó Katonaszág Főparancsnoksága pedig hétszer részesítette dicséretben. Elnyerte a Néphős Erdemrendet, a Népfelzabadtás Erdemrendjét, a Testvériség—egység Erdemrendjét és a Partizán Csillag Erdemrend első fokozatát. A III. krajainai proletárbrigád soraiból 9 néphős került ki, 1946-ig a brigádtól 400 elvtárs és elvtársnő került katonai és politikai tisztségre.

A visszaemlékezések könyve tartalmaznak mondható, mivel az említett brigádnak nemcsak a harci cselekedeteit, hanem az egész életét is feljeli. Kiváló adaléka lehet ezért a népfelzabadtó háború történetének és nemzeti történelmünknek. Sikerrel forgathatják diákok és tanárok, egyetemisták és a Jugoszláv Néphadsereg katonái, de a széles olvasótábor is. Ezért is ajánljuk könyvünket egész hazánk olvasóközönségének a szíves figyelmébe.

**A III. KRAJINAI PROLETÁRBRIGÁD HARCOSAINAK NEMZETISÉGI
MEGOSZLÁSA 1942—1945.**

Nemzetiség	Nem		Összesen	Megjegyzés
	F	N		
1. Szerb	4 682	371	5 053	Ezeket az adatokat a III. krajinai prol. brigád 1942. VIII. 22-étől 1945. V. 9-éig harcoló tagjai szolgáltatták.
2. Horvát	240	19	259	
3. Crnagorai	26	2	28	
4. Szlovén	84	2	86	
5. Makedón	3	—	3	
6. Muzulmán	69	6	75	
7. Magyar	68	1	69	
8. Jugoszláv	99	18	117	
9. Zsidó	1	—	1	
10. Román	1	—	1	
11. Albán	1	—	1	
12. Bolgár	1	—	1	
13. Olasz	288	—	288	
14. Francia	1	—	1	
15. Orosz	3	—	3	
16. Ukrán	—	1	1	
17. Ismeretlen nemzet.	277	4	281	
Összesen:	5 846	424	6 270	

**A III. KRAJINAI PROLETÁRBRIGÁD HARCOSAINAK TERÜLETI
MEGOSZLÁSA 1942—1945.**

Terület	Harcosszám	Összlétszám
1. Horvátország		
— Dalmácia	240	
— Lika	53	
— Egyéb terület	220	513
2. Bosznia és Hercegovina		
— Drvar	724	
— Bosanski Petrovac	1 104	
— Egyéb terület	792	2 620
3. Crna Gora	34	34
4. Szerbia		
— Szűkebb Szerbia	2 396	
— Vajdaság	164	
— Kosovo	7	2 567
5. Makedónia	12	12
6. Szlovénia	84	84
7. Olaszország	288	288
8. Albánia	2	2
9. Bulgária	1	1
10. Szovjetunió	2	2
11. Franciaország	1	1
12. Magyarország	1	1
13. Ismeretlen terület	143	143
Összesen:	6 270	6 270

(579—1 073. l.)

A III. krajainai proletárbrigádban csaknem 70 vajdasági és magyarországi magyar nemzetiségű katona is harcolt. Íme a könyvben ismertetett névjegyzékük:

1. BAGI MÁRTON, szül. 1906-ban Pleternicán, munkás, magyar. 1941-től a NFH harcosa, az 1941-es Partizán Emlékérem tulajdonosa, 1942. IX—1943. VII. a brigád harcosa, a zászlóalj politikai biztosának helyettese, 1937-től a JKP tagja. Meghalt. (595.)

2. BARNA GYÖRGY, szül. 1920-ban Kikindán, magyar. 1944. novemberétől a brigád és a NFH harcosa. (602.)

3. BARNA (JOVAN) JOVAN, szül. 1926-ban Kikindán, magyar, kereskedő. 1944. XII. 27-étől a brigád és a NFH harcosa. (602.)

4. BARNA JÓZSEF, szül. 1924-ben Kikindán, magyar. 1944. novemberétől a brigád és a NFH harcosa. (602.)

5. BÍRÓ (ANTAL) JÓZSEF, szül. 1923-ban Kikindán, munkás, magyar. 1944. XII. 27-étől a brigád és a NFH harcosa. (607. l.)

6. BITÓ (JOSIP) STJEPAN, szül. 1927-ben Kanizsán, munkás, magyar. 1944. XII. 3-ától a brigád és a NFH harcosa. (608.)

7. BIZÁK (JÓZSEF) ISTVÁN, szül. 1923-ban a Zrenjanin melletti Crnján, földműves, magyar. 1944. XII. 27-étől a brigád és a NFH harcosa. 1945. IV. 21-én, Pleternicánál esett el. (608.)

8. BOGNÁR (ISTVÁN) FERENC, szül. 1926-ban Kanizsán, magyar. 1944. XI. 3-ától a brigád és a NFH harcosa. 1945. IV. 12-én, a szerémségi frontáttöréskor, Novak Bapskánál vesztette életét. (612.)

9. BOHATAI JÓZSEF, harcos (613.)

10. BOROS (ISTVÁN) PÁL, szül. 1923-ban Kulán, földműves, magyar. 1944. novemberétől a brigád és a NFH harcosa. (616.)

11. CSÁNYI (ISTVÁN) JÓZSEF, szül. 1923-ban Becsén, munkás, magyar. 1945. III. 26-ától a brigád és a NFH harcosa. (637.)

12. CERGIĆ (JOSIP) JOSIP, szül. 1926-ban Zmajevacon (Našice), földműves, magyar. A NFH harcosa 1944. X. 20-ától, a brigádban pedig 1945. I. 2-ától harcolt. (638.)

13. DFTARI (JÁNOS) ISTVÁN, szül. 1924-ben Törökkanizsán, munkás, magyar. 1944. XII. 27-étől a brigád és a NFH harcosa. (653.)

14. DEZSŐ ISTVÁN, szül. Becsén, magyar. 1944-től a brigád és a NFH harcosa. 1945. V. 6-án vesztette életét Pleternicánál. (653.)

15. DOROKAZI MIŠKO, szül. 1923-ban Petrovčičon (Vukovar), földműves, magyar. 1944. novemberétől a brigád és a NFH harcosa. (657.)

16. DOROZS (ANDRÁS) JÓZSEF, szül. 1926-ban Vajskán (Odžaci), magyar. 1944. XII. 14-étől a brigád és a NFH harcosa. 1945. IV. 12-én, Lovasnál vesztette életét. (657.)

17. EJEZOVIĆ (JOVAN) ANTON, szül. 1926-ban Csonoplyán, földműves, magyar. 1945. I. 8-ától a brigád és a NFH harcosa. Elesett 1945. 19-én, Pleternicánál. (678.)

18. ELVIDJI (JÁNOS) JOVAN, szül. 1924-ben Becsén, földműves, magyar. A NFH harcosa 1944. X. 20-ától, a brigádé pedig 1945. I. 2-ától. 1945. IV. 18-án, Velika Kapelnál (Pleternica) esett el. (678.)

19. ČPDOG (MIHÁLY) TAMÁS, szül. 1923-ban Gobon (Jaša Tomić), munkás, magyar. 1944. XII. 27-étől a brigád és a NFH harcosa. Életét vesztette 1945. IV. 20-án. (679.)

20. FARKAS (JÓZSEF) GUSZTÁV, szül. 1926-ban Kikindán, munkás, magyar. 1944. XII. 27-étől a brigád és a NFH harcosa. Életét vesztette 1945. IV. 5-én, Novak Bapskánál. (680.)

21. FARKAS ISTVÁN, szül. 1921-ben Becsén, magyar. 1944-től a brigád és a NFH harcosa. (680.)

22. FARKAS JAKOV, szül. 1927-ben Smederevska Palankán, magyar. 1944-től a brigád és a NFH harcosa. (680.)

23. FARKAS LAJOS, szül. 1920-ban Becsén, magyar. 1944-től a brigád és a NFH harcosa. (680.)

24. HARASAZI (JÁNOS) ZALIGAN, szül. Reševaron, magyar, harcos. (705.)
Valószínűleg magyarországi.
25. HETALA (MÁRTA) MATE, szül. 1926-ban Titoverbászban, magyar. A brigád és a NFH harcosa 1944. 14-étől. Életét vesztette 1945. IV. 20-án, Pleternicánál. (705.)
26. HÓDI (JÓZSEF) MIHÁLY, szül. 1921-ben Kikindán, kereskedő, magyar. 1944. XII. 27-étől harcolt a brigádban és a NFH-ban. (706.)
27. KÁROLY IMRE, szül. Bécscén, magyar, harcos. (748.)
28. KÖNYVESI (JÁNOS) JÁNOS, szül. 1925-ben Zmajevacon, földműves, magyar. 1944. X. 20-ától a NFH, 1945. I. 2-ától pedig a brigád harcosa. (754.)
29. KIS (GYÖRGY) ANDRÁS, szül. 1922-ben Bécscén, munkás, magyar. 1945. III. 25-étől a brigád és a NFH harcosa. (757.)
30. KIS MIHÁLY, szül. 1926-ban Kanizsán, magyar, harcos. (757.)
31. KÖSZÓ (ANTAL) JÁNOS, szül. 1922-ben Zrenjaninban, munkás, magyar. A brigád és a NFH harcosa 1945. III. 26-ától. (767.)
32. KRMEC LJUDEVIT, szül. Kanizsán, magyar, harcos. (777.)
33. KRISTOV ANTON, szül. Szt. Hibertu (Kikinda), magyar, harcos. (777.)
34. KURUNCI MIHÁLY, szül. Bécscén, földműves, magyar. Életét vesztette 1945. V. 8-án Ivan Zelinél (Zágráb). (783.)
35. LIPTAI (JÁNOS) ISTVÁN, szül. 1926-ban Zrenjaninban, munkás, magyar, 1944. XII. 22-étől a brigád és a NFH harcosa. (796.)
36. MAKOJI STEVAN, szül. 1926-ban Mohácson (Magyarország), földműves, magyar, a NFH harcosa 1944. X. 20-ától, a brigádé pedig 1945. I. 2-ától. 1945. IV. 19-én Pleternicánál vesztette életét. (805.)
37. MARGIT ISTVÁN, szül. Jazovón, földműves, magyar, harcos. (811.)
38. MODLAI (GYÖRGY) GYURA, szül. 1921-ben Kikindán, kereskedő, magyar, a brigád és a NFH harcosa 1944. XII. 27-étől. (850.)
39. MOLNÁR (JÓZSEF) GYÖRGY, szül. 1923-ban Kupusinán, földműves, magyar, a brigád és a NFH harcosa 1944. XI. 25-étől. (850.)
40. MOLNÁR JÓZSEF, szül. 1920-ban Kikindán, magyar, harcos.
41. NAGY JÓZSEF, szül. 1920-ban Radimban (Hotnik), magyar. 1944 októberétől a brigád és a NFH harcosa. Elest 1945. V. 6-án. (859.)
42. NAGY (ISTVÁN) SZILVESZTER, szül. 1924-ben Kanizsán, magyar. 1944. XI. 3-ától a brigád és a NFH harcosa. Eltűnt 1945. IV. 19-én Pleternicánál. (859.)
43. NÉMET MIHÁLY, szül. 1927-ben Bački Odžacin, magyar, harcos. (861.)
44. OROSHÁZI ZOLTAN, szül. 1926-ban Baranjsko Petrovo Selon, földműves, magyar, harcos. (873.)
45. PERK MIHÁLY, szül. 1920-ban Kikindán, földműves, magyar. 1944-től a NFH, 1945 márciusától pedig a brigád harcosa. (884.)
46. PEZO (ISTVÁN) ISTVÁN, szül. 1926-ban Bačko P. Selon, borbély, magyar, a brigád és a NFH harcosa 1944. XII. 26-ától. (892.)
47. POŠA ANDRÁS, szül. 1921-ben Vujićevón (Becse), magyar 1944-től a NFH, 1945 márciusától pedig a brigád harcosa. (903.)
48. SZABÓ (JÁNOS) ISTVÁN, szül. 1920-ban Zrenjaninban, földműves, magyar. A brigádban és a NFH-ban 1945. I. 22-étől harcolt. (946.)
49. SANTRO (ANDRÁS) FERENC, szül. 1922-ben Kikindán, földműves, magyar. A brigád és a NFH harcosa 1944 decemberétől. (948.)
50. SEČEN LJUDEVIT, szül. 1925-ben Kanizsán, magyar. A brigád és a NFH harcosa 1944. XII. 3-ától. Eltűnt 1945. IV. 12-én Novak Bapskanál. (952.)
51. SZÜCS (ISTVÁN) DEZSÓ, szül. 1926-ban Bécscén, magyar, harcos. Elest 1945. V. 6-án Popčevacnál. (953.)
52. SÁBÁN ISTVÁN, szül. 1920-ban Zrenjaninban, magyar, harcos. (986.)
53. SÁTOR JANKO, szül. Kanizsán, magyar, harcos. Elest 1945. IV. 12-én Novak Bapskanál. (987.)
54. SEBESTYÉN ANDRÁS, szül. 1915-ben Banatski Karlovacon, magyar, harcos. (988.)
55. SEJENDI PAVLE, szül. 1926-ban Pancsován, földműves, magyar, 1944. X. 15-étől a brigád és a NFH harcosa. (988.)

56. SELENDI (PAVEL) PETAR, szül. 1927-ben Pancsován, munkás, magyar. A brigád és a NFH harcosa 1944. IX. 19-étől. (988.)

57. SEPESTYÉN (ANDRÁS) ANDRÁS, szül. 1915-ben Kovinban, földműves, magyar. A brigád és a NFH harcosa 1944. XII. 17-étől. (988.)

58. SÍPÁIS JÓZSEF, szül. 1925-ben Batinán, magyar. harcos. (991.)

59. SIVULJEV IVAN, szül. 1918-ban Szenttamáson, magyar. (991.)

60. TANDI (PÉTER) FERENC, szül. 1925-ben Vranjevón (Becse), földműves, magyar. 1945. III. 25-étől a brigád és a NFH harcosa. (1 000.)

61. TÁPAI (ISTVÁN) ANDRÁS, szül. 1926-ban Zrenjaninban, magyar. A brigád és a NFH harcosa 1944. XII. 22-étől. (1 002.)

62. TŰS (ISTVÁN) ISTVÁN, szül. 1926-ban Bačko P. Selon, földműves, magyar. 1944 decemberétől harcolt a brigádban és a NFH-ban. (1 004.)

63. TOPAJI (LJETEŽA) ĐURO, szül. 1920-ban Mihajlovón, földműves, magyar. A brigádban és a NFH-ban 1945 márciusától harcolt. Elesett 1945. V. 5-én Kabelnál. (1 009.)

64. TOPAJI (ISTVÁN) ISTVÁN, szül. 1919-ben Bohočan (Kikinda), földműves, magyar. 1944 decemberétől a brigád és a NFH harcosa, elesett 1945. IV. 12-én Novak Bapskanál. (1 009.)

65. TŰSA JÓZSEF, magyar, harcos. (1 010.)

66. TŰG (ÁRPAD) BÉLA, szül. 1926-ban Verbászon, magyar, 1944 novemberétől a brigád és a NFH harcosa. Életét vesztesse 1945. IV. 12-én Pleternicánál. (1 010.)

67. TŰG MIHÁLY, szül. 1924-ben Piškurevacon (Đakovo), magyar. 1943. III. 16-ától a brigád harcosa, szakaszparancsnok. Elesett 1945. IV. 5-én Novak Bapskanál. (1 010.)

68. VARGA (PERA) JOSIP, szül. 1926-ban Zmajevacon (Batina) földműves, magyar. 1915. III. 25-étől a brigád és a NFH harcosa. Életét vesztesse. (1 020.)

69. VARGA FRANJO, szül. 1925-ben Zmajevacon (Batina), földműves, magyar. 1944. XII. 17-étől a brigád és a NFH harcosa. (1 020.)

70. VARNYŰ (PETAR) PETAR, szül. 1918-ban Vranjevón (Becse), hentes, magyar. A brigád és a NFH harcosa 1944. XII. 17-étől. (1 020.)

VOJIN NAVALUSIĆ

